

Stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání

Vyhradí-li si obviněný v blanketní stížnosti proti usnesení o zahájení trestního stíhání lhůtu pro její doplnění, orgán činný v trestním je povinen lhůtu buď akceptovat, anebo transparentním způsobem, o němž bude učiněn záznam ve spisu, informovat obviněného o zkrácení této lhůty s řádným odůvodněním. Rozhodne-li za této situace orgán činný v trestním řízení o blanketní stížnosti proti usnesení o zahájení trestního stíhání bez dalšího, poruší tím právo obviněného na soudní a jinou právní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a právo obviněného na obhajobu podle čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.

(Nález Ústavního soudu České republiky sp.zn. II.ÚS 3494/25 ze dne 27.3.2006)

Ústavní soud rozhodl o ústavní stížnosti stěžovatelů a) L. S. a b) M. S., zastoupených Mgr. Š.M., advokátem, sídlem B., proti usnesení Okresního státního zastupitelství v Třebíči ze dne 22. 9. 2025, č. j. ZT 131/2025-34, a usnesení Policie České republiky, Krajského ředitelství kraje Vysočina, Územního odboru Třebíč, Oddělení hospodářské kriminality ze dne 30. 7. 2025, č. j. KRPJ-58205-130/TČ-2024-161081-BRA, za účasti Okresního státního zastupitelství v Třebíči a Policie České republiky, Krajského ředitelství kraje Vysočina, Územního odboru Třebíč, Oddělení hospodářské kriminality, jako účastníků řízení, tak, že usnesením Okresního státního zastupitelství v Třebíči ze dne 22. 9. 2025, č. j. ZT 131/2025-34, byla porušena práva stěžovatelů na soudní a jinou právní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a na obhajobu podle čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Usnesení Okresního státního zastupitelství v Třebíči ze dne 22. 9. 2025, č. j. ZT 131/2025-34, se ruší. Stěžovatelům se náhrada nákladů řízení před Ústavním soudem nepřiznává. Ve zbývajících částech se ústavní stížnost odmítá.

Z odůvodnění:

I. Skutkové okolnosti posuzované věci a napadená rozhodnutí

1. Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen "Ústava") se stěžovatelé domáhají zrušení v záhlaví uvedených rozhodnutí s tvrzením, že jimi byla porušena jejich ústavně zaručená základní práva podle čl. 8 odst. 2, čl. 36 odst. 1, čl. 37 odst. 2 a čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina").

2. Stěžovatelé zároveň žádají o odklad vykonatelnosti napadených rozhodnutí, neboť trestní stíhání jim způsobuje újmu. Stěžovatelé jsou vedeni jako obvinění, což zasahuje do jejich osobního, profesního i právního postavení. Jsou nuceni vynakládat značné úsilí a náklady na svou obranu. Odkladem vykonatelnosti by oproti tomu nebyl ohrožen veřejný zájem a poškozený by taktéž nebyl dotčen na svých právech. Ústavní soud vyhověl tomuto návrhu stěžovatelů a odložil vykonatelnost napadeného usnesení policejního orgánu usnesením ze dne 7. 1. 2026.

3. Stěžovatelé žádají taktéž o přiznání náhrady nákladů právního zastoupení. Uvádějí, že usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 5. 10. 2022, č. j. KSBR 47 INS 15271/2022-A-7 byl zjištěn úpadek stěžovatele a povoleno jeho oddlužení, přičemž následně mu byl schválen splátkový kalendář. Usnesením téhož soudu ze dne 6. 2. 2023, č. j. KSBR 47 INS 18652/2023-A-8, byl zjištěn úpadek

stěžovatelky a povoleno její oddlužení, přičemž následně jí byl schválen splátkový kalendář. Stěžovatelé detailně popisují své majetkové poměry a uzavírají, že tyto jsou velmi nepříznivé, a tudíž jsou přesvědčeni, že by náklady jejich právního zastoupení měl nést stát.

4. Ústavní soud si za účelem posouzení důvodnosti ústavní stížnosti vyžádal spis vedený u policejního orgánu Policie České republiky, Krajského ředitelství kraje Vysočina, Územního odboru Třebíč, Oddělení hospodářské kriminality (dále jen "policejní orgán"), z něhož se podávají následující skutečnosti. Usnesením policejního orgánu ze dne 30. 7. 2025, č. j.

KRPJ-58205-130/TČ-2024-161081-BRA, bylo proti stěžovatelům zahájeno trestní stíhání pro podezření ze spáchání přečinu podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 3 trestního zákoníku ve formě spolupachatelství. Toho se měli, stručně řečeno, dopustit tím, že, vědomi si své nepříznivé finanční situace vyplývající z jejich společného závazku ve výši nejméně 2 000 000 Kč vůči P. T., v úmyslu obohatit se stěžovatel inicioval uzavření smlouvy o zápůjčce na částku 300 000 Kč s poškozeným V. F., kterou následně uzavřela stěžovatelka též v úmyslu se obohatit, přestože si byla vědoma své vlastní nepříznivé finanční situace. Nacházela se totiž v exekuci na částku ve výši nejméně 111 168,33 Kč a v závazku ve formě hypotečního úvěru ve výši nejméně 2 195 000 Kč. Poskytnuté finanční prostředky oba stěžovatelé použili k úhradě svých dosavadních závazků, splacení zápůjčky dvakrát oddálili a poté postupně podali insolvenční návrhy s návrhem na oddlužení.

5. Stěžovatelé napadli usnesení policejního orgánu blanketní stížností, v níž bylo uvedeno, že stížnost bude odůvodněna nejpozději do 14 dnů od seznámení se se spisem, k čemuž došlo dne 11. 9. 2025. Blanketní stížnost stěžovatelů byla nyní napadeným usnesením Okresního státního zastupitelství v Třebíči (dále jen "okresní státní zastupitelství") ze dne 22. 9. 2025 zamítnuta jako nedůvodná podle § 148 odst. 1 písm. c) trestního řádu. Okresní státní zastupitelství v napadeném usnesení uvedlo, že stěžovatelům poskytlo lhůtu k odůvodnění stížnosti, čehož však ani po nahlédnutí do spisu nevyužili. Usnesení ze dne 22. 9. 2025 bylo obhájci stěžovatelů dodáno do datové schránky dne 22. 9. 2025 a poté doručeno dne 26. 9. 2025. Dne 23. 9. 2025 obhájce doručil do datové schránky policejního orgánu podání datované dnem 22. 9. 2025 s označením "Stížnost obviněných proti usnesení o zahájení trestního stíhání-doplnění". S ohledem na skutečnost, že státní zástupkyně již v mezidobí o blanketní stížnosti rozhodla, vyrozuměla o tomto obhájce přípisem ze dne 26. 9. 2025, č. j. ZT 131/2025-57, a dále sdělila, že doplněné odůvodnění stížnosti bude vyhodnoceno jako součást obhajoby a bude založeno do vyšetřovacího spisu.

II. Argumentace stěžovatelů

6. Stěžovatelé namítají nedostatečné odůvodnění obou napadených rozhodnutí, zejména usnesení policejního orgánu, které podle nich neobsahuje znaky subjektivní stránky trestného činu, takže není zřejmé, zda měli stěžovatelé předmětný přečin spáchat nedbalostně, či úmyslně. Usnesení okresního státního zastupitelství je údajně povšechné, bez uvedení konkrétního rozhodovacího přezkumu a bez rozhodovacích důvodů.

7. Stěžovatelé dále vytýkají okresnímu státnímu zastupitelství, že rozhodlo o jejich blanketní stížnosti proti usnesení policejního orgánu předčasně. Obhájce stěžovatelů v blanketní stížnosti uvedl, že ji odůvodní nejpozději do 14 dnů poté, co mu bude umožněno nahlédnout do spisu, tj. lhůta měla uplynout až dne 25. 9. 2025, avšak o stížnosti bylo rozhodnuto již dne 23. 9. 2025. Stěžovatelé, resp. jejich obhájce, nebyli nijak vyrozuměni o tom, že by lhůta byla nepřiměřená, a měli tedy legitimní očekávání, že lhůta jimi určená je akceptována. Postup okresního státního zastupitelství je v rozporu s nálezem Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 2934/21. Státní zástupkyně, nesouhlasila-li s délkou lhůty, měla stěžovatele informovat o stanovení jiné lhůty, nicméně tak neučinila a naprosto nepředvídatelně o stížnosti rozhodla před uplynutím lhůty, kterou si stěžovatelé vymínili.

8. Stěžovatelé k věci dále podotýkají, že prověřování trvalo téměř 14 měsíců, kdy lhůta byla

opakovaně prodlužována. O to víc je absurdní, že stěžovatelům nebyla dána ani lhůta 14 dnů na doplnění stížnosti po seznámení se spisem.

III. Vyjádření účastníků řízení a replika stěžovatelů

9. Ústavní soud vyzval účastníky řízení, aby se vyjádřili k ústavní stížnosti stěžovatelů.

10. Policejní orgán se k ústavní stížnosti nevyjádřil.

11. Okresní státní zastupitelství se domnívá, že ústavní stížnost je nepřijatelná, neboť stěžovatelé nevyčerpali všechny prostředky nápravy, zejména v podobě dohledu vyššího státního zastupitelství.

12. Jde-li o lhůtu k odůvodnění blanketní stížnosti, účastník uvádí, že byla doručena do datové schránky policejního orgánu dne 28. 8. 2025, tj. v zákonné lhůtě. Dne 4. 9. 2025 bylo ze strany policejního orgánu se zvoleným obhájcem dohodnuto nahlédnutí do spisu na den 11. 9. 2025. Dne 11. 9. 2025 obhájce nahlédl do spisu, přičemž zpracovatelka spisu po dohodě se státní zástupkyní sdělila tohoto dne obhájci, aby odůvodnění stížnosti předložil ve lhůtě do 18. 9. 2025, tj. do týdne od nahlédnutí do spisu. S ohledem na složitost a skutkové okolnosti věci tuto lhůtu státní zástupkyně vyhodnotila jako zcela přiměřenou (pozn. spis má k dnešnímu dni 739 stran a jedná se o dva šanony). Dne 19. 9. 2025 policejní orgán předložil spisový materiál státní zástupkyni k rozhodnutí o stížnosti, a to se sdělením, že obhájce do 19. 9. 2025 nedoručil policejnímu orgánu doplnění stížnosti. Státní zástupkyně následně usnesením ze dne 22. 9. 2025, č. j. ZT 131/2025-34, rozhodla podle § 148 odst. 1 písm. c) trestního řádu o zamítnutí stížnosti proti napadenému usnesení. Podrobně odkazuje na odůvodnění tohoto rozhodnutí.

13. Účastník dále shrnuje, že stížnost byla podána fakticky dne 28. 8. 2025 a státní zástupkyně rozhodla dne 22. 9. 2025. Tuto skutečnost nelze považovat za jakkoliv nestandardní. Státní zástupkyně uvádí, že i v rámci rozhodovacích procesů jsou sami státní zástupci vázáni vnitřními lhůtami, ve kterých mají o stížnostech rozhodnout. Dozorová státní zástupkyně pak obhájce prostřednictvím policejního orgánu výslovně dne 11. 9. 2025 upozornila, že žádá odůvodnění do 18. 9. 2025, stanovila tedy obhajobě přiměřenou lhůtu. Obhájce pak ve stanovený den, tj. 18. 9. 2025, ani následující pracovní den 19. 9. 2025, ani následující pracovní den, tj. 22. 9. 2025 nijak nekontaktoval policejní orgán ani státní zastupitelství např. s tím, že stížnost nestihl doručit ve stanovené lhůtě, resp. nesdělil žádné jiné důvody nedodání odůvodnění, ačkoliv stanovenou lhůtu vzal dne 11. 9. 2025 nepochybně na vědomí. Dle názoru dozorové státní zástupkyně tak nedošlo k porušení principu legitimního očekávání stěžovatelů (byla stanovena konkrétní lhůta pro doplnění odůvodnění, která byla oznámena obhájci) a bylo rozhodnuto fakticky až druhý pracovní den po stanovené lhůtě a téměř měsíc po podané blanketní stížnosti.

14. K návrhu stěžovatelů na náhradu nákladů řízení účastník uvádí, že usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 15. 10. 2025, č. j. 3 To 214/2025-42, bylo rozhodnuto tak, že podle § 33 odst. 2 trestního řádu bylo rozhodnuto, že oba obvinění mají nárok na bezplatnou obhajobu.

15. Ústavní soud zaslal stěžovatelům vyjádření účastníka řízení k replice.

16. Ve své replice stěžovatelé uvedli, že se neztotožňují s nepřijatelností ústavní stížnosti z důvodu nevyčerpání dohledu vyššího státního zastupitelství. Tento prostředek nápravy je dle stěžovatelů nutno vyčerpat toliko v případě poškozených, kdy je trestní věc odložena, proti čemuž se poškození brání stížností ke státnímu zástupci a následně využijí dohled vyššího státního zastupitelství (viz např. nález sp. zn. I. ÚS 1565/14).

17. Stěžovatelé se dále vymezují vůči tvrzení státní zástupkyně, že obhájce měl být prostřednictvím policejního orgánu výslovně dne 11. 9. 2025 upozorněn na to, že státní zástupkyně žádá odůvodnění

ve lhůtě do 18. 9. 2025 a že tedy stanovila přiměřenou lhůtu, kterou měl obhájce nepochybně vzít na vědomí. Z informací uvedených ve vyjádření nelze dovodit, zda bylo stanovení kratší lhůty obhájci také odůvodněno. Pouze se tvrdí, že státní zástupkyně vyhodnotila lhůtu jako přiměřenou, neboť spis má dva šanony a 739 stran. Vyjádření dále obsahuje popis doručování (data a časy dodání a doručení). Tyto skutečnosti stěžovatelé nerozporují, nejsou však pro posouzení věci podstatné. Stěžovatelé k tomuto výslovně uvádějí, že obhájce nebyl upozorněn ani vyrozuměn o tom, že by jím vyhrazená lhůta k odůvodnění blanketní stížnosti nebyla akceptována, natož aby mu bylo stanovení kratší lhůty řádně odůvodněno.

18. Stěžovatelé dále uvádějí, že nahlédnutí do spisu dne 11. 9. 2025 skutečně proběhlo, ostatně obhajobě je znám záznam o nahlédnutí do spisu; ten však žádnou informaci o stanovení kratší lhůty lhůty neobsahuje. Žádný jiný relevantní úkon obhajobě znám není. Nadto nelze po stěžovatelích spravedlivě požadovat, aby prokazovali negativní skutečnost, tedy že k tvrzenému postupu státního zastupitelství nedošlo. Avšak již samotná představa, že by takto podstatná informace o stanovení kratší lhůty měla být vzkazována prostřednictvím policejního orgánu, vyvolává pochybnosti o standardnosti takového postupu.

19. V dané souvislosti stěžovatelé předkládají tzv. "Memorandum o součinnosti" ze dne 7. 12. 2018, uzavřené mezi Nejvyšším státním zastupitelstvím a Českou advokátní komorou, které v článku druhém mimo jiné upravuje pravidla komunikace mezi obhájcem a státním zástupcem; výslovně přitom uvádí v čl. VII., že způsob komunikace mezi státním zástupcem a obhájcem může být osobní, telefonický nebo elektronický či písemný. Následně v čl. IX. je uvedeno, že o obsahu komunikace mezi státním zástupcem a obhájcem státní zástupce vždy učiní do dozorového spisu záznam nebo ji doloží e-mailovou zprávou, kterou založí do dozorového spisu.

20. S ohledem na výše uvedené skutečnosti považují stěžovatelé predestřenou argumentaci účastníka řízení za nepřiléhavou a neshledávají ji způsobitou zpochybnit jejich dosavadní závěry.

IV. Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

21. Ústavní soud shledal, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněnými stěžovateli, kteří se účastnili řízení, v němž byla vydána napadená rozhodnutí. Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatelé jsou právně zastoupeni v souladu s § 29 až § 31 zákona o Ústavním soudu. Jejich ústavní stížnost je přípustná ve vztahu k napadenému usnesení okresního státního zastupitelství (§ 75 odst. 1 téhož zákona a contrario).

22. K otázce přípustnosti ústavní stížnosti z důvodu nevyčerpání prostředků nápravy ve smyslu § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu je však nutno dodat, že stávající judikatura skutečně není zcela jednotná. U poškozených v trestním řízení je dohled vyššího státního zastupitelství vyžadován a ústavní stížnosti směřující proti rozhodnutím a postupu policejních orgánů a státních zastupitelství, které namítají, že vyšetřování bylo nedostatečné tam, kde nebyla podána žádost o dohled nejbližšímu vyššímu státnímu zastupitelství, jsou považovány za nepřipustné pro nevyčerpání všech procesních prostředků, které zákon k ochraně práva poskytuje. Nález sp. zn. I. ÚS 1565/14 sjednotil do té doby roztržštěnou praxi Ústavního soudu ve vztahu k poškozeným.

23. Ve vztahu k obviněným je však praxe Ústavního soudu stále nejednotná. Ústavní soud v některých případech rozhodl o nepřipustnosti ústavní stížnosti obviněného, nevyčerpali-li dohled vyššího státního zastupitelství (viz např. usnesení ze dne 6. 1. 2026 sp. zn. II. ÚS 3657/25, usnesení ze dne 24. 10. 2025 sp. zn. I. ÚS 3067/25 a další). Naproti tomu v některých případech Ústavní soud ve vztahu k obviněným vyčerpání dohledu vyššího státního zastupitelství nevyžadoval a ústavní stížnost posoudil jako přípustnou (viz např. nález ze dne 15. 2. 2022 sp. zn. III. ÚS 2934/21 (N 22/110 SbNU 227), usnesení ze dne 10. 1. 2017 sp. zn. II. ÚS 3012/16, kde se Ústavní soud výslovně

touto otázkou zabýval a konstatoval, že obviněný nemusí využít dohled vyššího státního zastupitelství a další).

24. Ústavní soud však v posuzované věci uzavírá, že vzhledem k tomu, že v nálezu ze dne 15. 2. 2022, sp. zn. III. ÚS 2934/21, byla řešena stejná právní otázka jako nyní, a Ústavní soud posoudil ústavní stížnost jako přípustnou, tak i v tomto případě Ústavní soud věcně posoudí.

V. Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

25. Ústavní stížnost je důvodná.

26. Ústavní soud je soudním orgánem ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy). Není soudem nadřízeným obecným soudům, nevykonává nad nimi dohled. Jeho úkolem v řízení o ústavní stížnosti fyzické osoby je toliko ochrana ústavnosti [čl. 83, čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy]. Ústavní soud není povolán k přezkumu použití běžného zákona a může tak činit jen tehdy, shledá-li současně porušení základního práva nebo svobody stěžovatele.

27. Ústavní soud se k blanketní stížnosti jako institutu trestního řízení vyjádřil již v plenárním nálezu ze dne 8. 8. 2017 sp. zn. Pl. ÚS 32/16 (N 139/86 SbNU 369; 345/2017 Sb.), v němž řešil mimo jiné otázku, zda lze považovat za souladnou s ústavním pořádkem část ustanovení § 143 odst. 1 trestního řádu, v níž se stanoví, že stížnost je nutno podat do tří dnů od oznámení usnesení. Dospěl přitom k závěru, že třídní lhůta je z ústavněprávního hlediska akceptovatelná, nicméně je třeba, aby orgány činné v trestním řízení při rozhodování o stížnosti šetřily podstatu a smysl základních práv a svobod, a že je jejich povinností zajistit, aby bylo na zákonné úrovni respektováno právo stěžovatele na obhajobu.

28. Ústavní soud v této souvislosti konstatoval, že je-li podána blanketní stížnost, v níž si stěžovatel (obhájce) vyhradil lhůtu pro její odůvodnění, lze na orgán rozhodující o stížnosti klást požadavek, aby buď upozornil stěžovatele (obhájce) na nepřiměřenost jím navržené lhůty a stanovil mu namísto toho lhůtu přiměřenou, nebo aby vyčkal doplnění stížnosti. Pouze výjimečně, kdy aktuální procesní situace jiný postup neumožňuje, může orgán o stížnosti rozhodnout bez dalšího (srov. bod 93 odůvodnění výše citovaného nálezu Pl. ÚS 32/16). Důvodem, pro který by bylo možno rozhodnout bez ohledu na avizované doplnění stížnosti a bez předchozího upozornění stěžovatele, však nemůže být požadavek na urychlené vyřizování trestních věcí (§ 2 odst. 4 trestního řádu). Požadavek na urychlené projednání je totiž stanoven k ochraně osoby, proti níž se trestní řízení vede, a žádá-li tato osoba, aby bylo s rozhodnutím posečkáno v zájmu její obhajoby, je třeba takový návrh upřednostnit před požadavkem na rychlost řízení [srov. též bod 15 nálezu ze dne 12. 5. 2020 sp. zn. IV. ÚS 905/20 (N 98/100 SbNU 144)].

29. V nálezu ze dne 16. 7. 2020 sp. zn. IV. ÚS 478/20 (N 150/101 SbNU 53) Ústavní soud připustil, že vyhrazení lhůty pro odůvodnění blanketní stížnosti může být stanoveno i neurčitě.

30. Ve věci pod sp. zn. III. ÚS 2934/21 pak Ústavní soud vyhověl stěžovateli, který ve své blanketní stížnosti jednoznačně ohlásil svůj záměr stížnost doplnit o odůvodnění. Předmětné sdělení nebylo možné ignorovat jen proto, že stěžovatel přesně nekonkretizoval, dokdy tak učiní, ale pouze uvedl, že doplnění obsahující odůvodnění instanční stížnosti "poskytne v přiměřené lhůtě, a to po prostudování napadeného usnesení, poradě se svým obhájcem a prostudování trestního spisu". Státní zastupitelství rozhodlo o instanční stížnosti, aniž vyčkalo na její stěžovatelem ohlášené doplnění o odůvodnění, neověřilo si u policejního orgánu, zda již bylo obhájci stěžovatele umožněno nahlédnout do spisu ani nestanovilo stěžovateli konkrétní lhůtu pro doplnění blanketního podání a v odůvodnění svého usnesení neuvvedlo relevantní důvod pro nutnost vydat rozhodnutí neprodleně. Tímto postupem tak porušilo právo stěžovatele na soudní a jinou právní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny a právo

na obhajobu podle čl. 40 odst. 3 Listiny.

31. V nyní posuzované věci nevidí Ústavní soud důvod, proč by měl postupovat odlišně. Ze zapůjčeného spisu se podává, že dne 14. 5. 2024 obdržel policejní orgán podání označené jako "Podnět k prošetření podezření ze spáchání trestného činu" odeslané JUDr. J. Juříčkem, právním zástupcem poškozeného V. F. Dne 10. 6. 2024 policejní orgán zahájil úkony trestního řízení podle § 158 odst. 3 trestního řádu pro podezření ze spáchání přečinu poškození věřitele podle § 222 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku. Dne 30. 7. 2025 bylo zahájeno proti stěžovatelům trestní stíhání pro přečin podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 3 trestního zákoníku spáchaného formou spolupachatelství. Usnesení o zahájení trestního stíhání bylo doručeno stěžovateli dne 26. 8. 2025, stěžovatelce pak dne 25. 8. 2025. Právní zástupce, v trestním řízení obhájce, stěžovatelů, převzal od těchto plnou moc k výkonu obhajoby dne 27. 8. 2025 a téhož dne podal blanketní stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání. V této stížnosti bylo výslovně uvedeno: "S ohledem na nutnost přípravy obhajoby bude tato stížnost doplněna bez zbytečného odkladu, resp. nejpozději do 14 dnů poté, co bude obhajobě umožněno nahlédnout do spisu, nebo bude vzata zpět. V návaznosti na to pak žádám o umožnění nahlížení do spisu, a to dle vašich možností - termíny možného nahlížení prosím navrhněte." Dne 11. 9. 2025 bylo obhájci stěžovatelů umožněno nahlédnutí do spisu, čehož obhájce využil. V zapůjčeném spisu (policejní orgán zaslal kopii celého spisového materiálu) nejsou uvedena čísla listů ani spisový přehled, což stěžuje orientaci ve spisu, a nelze v něm nalézt úřední záznam, z něhož by vyplývalo, že by stěžovatelé, resp. jejich obhájce, byli poučeni o tom, že státní zástupce lhůtu vymíněnou obhajobou neakceptuje. Ostatně tuto skutečnost, že takový úřední záznam (resp. jiný písemný doklad o tom, že k poučení došlo), se ve spise nenachází, nerozporuje ani okresní státní zastupitelství, ani stěžovatelé. Lze tedy postavit najisto, že záznam prokazující poučení stěžovatelů, resp. jejich obhájce, o stanovení kratší lhůty k odůvodnění blanketní stížnosti proti usnesení o zahájení trestního stíhání se ve spise nenachází.

32. Dne 22. 9. 2025 bylo vydáno nyní napadené usnesení okresního státního zastupitelství, v němž je v bodě 2 pouze uvedeno, že stěžovatelé podali proti usnesení policejního orgánu blanketní stížnost, a to prostřednictvím zvoleného obhájce, přičemž tato stížnost nebyla dále v poskytnuté lhůtě, a to ani po nahlédnutí do spisu, odůvodněna. Dne 24. 9. 2025 bylo policejnímu orgánu doručeno doplnění blanketní stížnosti. Následně je ve spisu založen přípis okresního státního zastupitelství ze dne 26. 9. 2025, č. j. ZT 131/2025-57, který byl zaslán i obhájci stěžovatelů, v němž je uvedeno, že dne 11. 9. 2025 bylo obhájci stěžovatelů umožněno nahlédnout do spisu, kdy zpracovatelka spisu v tento den upozornila obhájce, že státní zástupkyně požaduje vzhledem k rozsahu a obsáhlosti spisového materiálu případné doplnění stížnosti do jednoho týdne od nahlédnutí do spisu, tj. do 18. 9. 2025.

33. Z obsahu spisu je tedy zřejmé, že policejní orgán, který měl vzkázat obhájci stěžovatelů při nahlédnutí do spisu, že lhůta se zkracuje do dne 18. 9. 2025, tuto skutečnost nijak nezaznamenal do spisu. Stěžovatelé, resp. jejich právní zástupce, zároveň popírají, že by k tomuto ústnímu předání zcela zásadní informace o stanovení kratší lhůty k doplnění blanketní stížnosti vůbec došlo. Za této situace nelze klást k tíži stěžovatelům zmeškání lhůty a následky s tímto spojené.

34. Ústavní soud připomíná, že orgánům činným v trestním řízení je uloženo vést spisový materiál řádně. Tato povinnost vyplývá implicitně již z trestního řádu, neboť aby byl naplněn účel trestního řízení, je nutno k tomuto vést řádnou dokumentaci. Ústavní soud si je vědom, že ne každý pokyn státního zástupce ve vztahu k policejnímu orgánu musí mít písemnou podobu. Nicméně v případě pokynů, které mají ve svém důsledku přímý dopad do práv obviněných (či případně dalších osob) je písemná podoba vysoce žádoucí, resp. je-li pokyn vydán ústně, je úkolem policejního orgánu o tomto pokynu státního zástupce vyhotovit úřední záznam nebo jiným vhodným způsobem tuto skutečnost do spisu zaznamenat, např. vytisknutím e-mailu, přišel-li takový pokyn elektronickou poštou. V posuzované věci se tak nestalo, resp. státní zástupkyně vyhotovila ex post přípis evidentně v reakci na doplnění blanketní stížnosti ze strany obhájce stěžovatelů, v němž uvedla, jaký byl ve vztahu ke

lhůtě k odůvodnění blanketní stížnosti postup orgánů činných v trestním řízení. Takový postup však nelze z ústavně právního hlediska aprobovat.

35. Za judikaturou Ústavního soudu vytyčených podmínek (viz shora) lze samozřejmě akceptovat, zkrátí-li státní zástupce nebo policejní orgán obhajobě lhůtu k doplnění blanketní stížnosti. Nicméně tento krok je nutné učinit procesně uchopitelným způsobem a transparentně, neboť stanovení kratší lhůty může mít významný dopad do ústavně zaručených práv obviněných. Nadto ze shora citované judikatury vyplývá, že takový krok musí být řádně odůvodněn, přičemž pouhý odkaz na rychlost řízení není dostatečný. Nelze pak přičítat k tíži výsledek netransparentní komunikace mezi orgány činnými v trestním řízení a obhájcem, přičemž povinnost řádného vedení spisu jde jednoznačně k tíži právě orgánům činným v trestním řízení.

36. Okresní státní zastupitelství rozhodlo o instanční stížnosti, aniž vyčkalo na její stěžovateli ohlášené doplnění odůvodnění, a transparentním způsobem nesdělilo stěžovatelům stanovení kratší lhůty pro doplnění blanketní stížnosti. Tím okresní státní zastupitelství znemožnilo obhajobě uplatnit námítky proti usnesení o zahájení trestního stíhání, čímž zasáhlo i do práv stěžovatelů na účinnou obhajobu v trestním řízení. Okresní státní zastupitelství uvedeným postupem tedy porušilo právo stěžovatelů na soudní a jinou právní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny a právo na obhajobu podle čl. 40 odst. 3 Listiny.

37. Ústavní soud tudíž přikročil ke zrušení usnesení okresního státního zastupitelství čistě z procesních důvodů, a nebude se tedy jakkoliv vyjadřovat k věcným námítkám stěžovatelů týkajícím se zejména subjektivní stránky trestného činu. V dalším řízení se bude okresní státní zastupitelství zabývat stížností stěžovatelů proti usnesení o zahájení trestního stíhání ve znění jejího doplnění, které bylo v předchozím řízení shledáno opožděným.

38. Stěžovatelé dále ve své ústavní stížnosti vznesli návrh na přiznání náhrady nákladů právního zastoupení, když argumentují zejména svým insolvenčním řízením a uzavírají, že jejich majetkové poměry jsou velmi nepříznivé, a tudíž jsou přesvědčeni, že by náklady jejich právního zastoupení měl nést stát. Ústavní soud tomuto návrhu nevyhověl. Všichni účastníci a vedlejší účastníci řízení před Ústavním soudem si zásadně nesou své vlastní náklady (§ 62 odst. 3 a 4 zákona o Ústavním soudu). Přiznání náhrady nákladů tohoto specifického řízení, které mimo jiné nepodléhá soudním poplatkům, je záležitostí ojedinelou a důvody k tomuto mimořádnému postupu Ústavní soud v posuzované věci neshledal.

39. Ústavní soud k tomuto kroku přistupuje např. ve věcech (úspěšných) ústavních stížností poškozených v trestním řízení (viz např. nálezy ze dne 29. 5. 2025 sp. zn. I. ÚS 10/25 nebo nálezy ze dne 22. 8. 2025 sp. zn. III. ÚS 150/25). Samotná skutečnost, že rozhodnutím či jiným zásahem orgánu veřejné moci byla porušena ústavně zaručená práva stěžovatelů, důvodem pro takový postup není. Pochybení okresního státního zastupitelství Ústavní soud nevnímá jako vybočující z pochybení, kterými se Ústavní soud běžně zabývá. Stěžovatelé uvádějí, že jim byl přiznán nárok na bezplatnou obhajobu v trestním řízení, tudíž již tímto krokem je jejich finanční zátěž spojená s obhajobou v trestním řízení velmi výrazně ponížena. V posuzované věci sice došlo k pochybení ze strany orgánu moci veřejné. Aniž by se Ústavní soud dopouštěl spekulací, zda stěžovatelé, resp. jejich obhájce, skutečně byli poučeni o stanovení kratší lhůty k odůvodnění blanketní stížnosti, v tomto případě lze usuzovat spíše na pouhou nedbalost účastníka řízení při vedení spisu, který výše popsáním způsobem zasáhl do ústavně zaručených práv stěžovatelů.

40. Z výše uvedených důvodů Ústavní soud podle § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu ústavní stížnosti vyhověl a podle § 82 odst. 3 písm. a) téhož zákona napadené usnesení okresního státního zastupitelství zrušil.

Další články:

- [Odškodnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Hodnocení důkazů](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výkon trestu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost](#)
- [Předávací vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)